

ігор зі словесним супроводом [6, с. 29]. Засвоєнню нормативної вимови ненаголошених голосних звуків, дзвінких приголосних у кінці слів сприятимуть лічилки, наприклад: *Стоїть верба над потоком, похилилась трохи боком, похилилась до води. Ти лови!* (верба, похилилась, трохи); малят зацікавлять і заклички, до прикладу: *Вийди, вийди, сонечко, на бабине полечко, на дідове зіллячко, на наше подвір'ячко* (вийди, сонечко, бабине, полечко, дідове, наше).

Таким чином, використання фольклорних творів (швидкомовок, лічилок, закличок, небилиць, рухливих ігор зі словесним супроводом) максимально сприяє попередженню помилок у звуковикові дітей дошкільного віку, удосконаленню артикуляційного апарату, закріпленню умінь нормативної вимови окремих звуків, слів і сполучень слів.

Список використаних джерел

1. Бенера В. Є. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта» / В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 384с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : підручник // Богуш А. М., Гавриш Н. В. / За ред. А. М. Богуш. 2-е вид., доп. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 704с.
3. Богуш А. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників : мовленнєві ігри, ситуації, вправи : навчально-методичний посібник. / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. – 256с.
4. Лазаренко Н.І. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу / Н.І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка та психологія. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – Вип. 47. – С. 18-23.
5. Основи вітчизняної дошкільної лінгводидактики. Курс лекцій: навчально-методичний посібник / укл. І.М.Лапшина, К.А.Колеснік. – Вінниця: ВДПУ, 2018. – 276с.
6. Українська література для дітей : хрестоматія : навчальний посібник для студентів ВНЗ / упоряд. : А. І. Мовчун, З. Д. Варавкіна. – К. Арій, 2011. – 680 с.

ВПЛИВ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ МОТИВІВ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

*Любчак Людмила, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

THE INFLUENCE OF THE TEACHER'S PERSONALITY ON THE FORMATION OF POSITIVE MOTIVATIONS FOR TEACHING PRIMARY SCHOOL PUPILS

*Lyubchak Lyudmila, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky State Pedagogical University (Ukraine)*

Анотація. У статті піднімається проблема підвищення мотивації учіння молодших школярів. Обґрунтовується позиція впливу особистості педагога на розвиток позитивних мотивів учіння дітей. Визначаються педагогічні умови підвищення мотивації учіння дітей молодшого шкільного віку.

Ключові слова. мотиви учіння, молодший шкільний вік, освітній процес, учитель початкової школи, педагогічні умови підвищення мотивації учіння.

***Abstract.** The article raises the issue of increasing the motivation of primary school pupils. The position of the influence of the teacher's personality on the development of positive motives of children's learning is substantiated. The pedagogical conditions for increasing the learning motivation of children of primary school age are determined.*

***Key words:** learning motives, primary school age, educational process, primary school teacher, pedagogical conditions for increasing learning motivation.*

Мотивація навчальної діяльності розглядається як один з найважливіших елементів взаємодії суб'єктів педагогічної системи, рухома сила навчального процесу. Способи навчання дітей лише тоді дають належний ефект, коли враховують рушійні сили особистості й насамперед мотиви учіння.

У психології терміном «мотив» позначають спонукальну причину дій і вчинків людини. У широкому розумінні мотив – це усвідомлене чи мало усвідомлене спонукання до діяльності. Таке розуміння мотиву впливає з праць відомих психологів: Л. І. Божович, О. Г. Ковальова, Г. С. Костюка, О. М. Леонтьєва, В. С. Мерліна, С.Л. Рубінштейна. Мотив – це те, що зумовлює прагнення людини до даної, а не якої-небудь іншої мети. Мотивами називають потреби, почуття, інтереси, переконання та інші спонукання людини до діяльності, зумовлені вимогами її життя [11, с. 238].

Навчання як керівництво учнями обов'язково передбачає виховання в учнів позитивного ставлення до опанування знань, умінь і навичок. Якщо учень не проявляє інтересу до навчання і його актуальні запити, прагнення не пов'язані безпосередньо з навчанням, то виховний вплив учителя, його зусилля не дадуть бажаних результатів. У поняття мотивації учбової діяльності включають: потреби, цілі, установки, інтереси та інші стимули, які спонукають особистість до навчальної діяльності. Саме мотивація учіння спонукає дитину йти до поставленої цілі. У залежності від рівня сформованості мотиваційної готовності дитини визначається бажання чи небажання дитини вчитися. Воно дуже важливе, бо від нього залежить входження дитини в нову для неї діяльність, яка відрізняється від ігрової своєю обов'язковістю, розумовим напруженням, необхідністю подолання труднощів [9].

Однією з педагогічних умов підвищення мотивації учіння молодших школярів, на нашу думку, є продуктивна творча діяльність вчителя. Можна виділити, які педагогічні схильності та здібності повинен мати вчитель, щоб формувати в дітей позитивне ставлення до навчання. Розглянемо детальніше суть його педагогічної діяльності, яка сприятиме підвищенню позитивних мотивів учіння учнів.

По-перше, в Новій українській школі для кожного, хто працює з дітьми, має стати очевидною цінність психологічних знань. Якщо нехтувати внутрішніми законами розвитку психіки дитини, ігнорувати соціальну ситуацію дитячого життя, то ніякий найдосконаліший зміст, нові типи шкіл не забезпечать стимулююче середовище для повноцінного розвитку особистості молодшого школяра. Вдумливий вчитель повинен користуватися такими важливими інструментами: вмінням спостерігати, створювати ситуації, коли

яскраво виявляється саморегуляція поведінки, потреба дитини висловлюватись, виявляти свої почуття. Досвід та чуйне ставлення до дитини дає змогу багатьом учителям бути гарними діагностами, розуміти, які мотиви характеризують дії тих чи інших дітей, бачити «зону найближчого розвитку», «проектувати» майбутнє особистості.

Щоб виховувати позитивну мотивацію в учнів до навчання, учитель повинен виробити в собі ряд спеціальних здібностей. До них насамперед належить психолого-педагогічна спостережливість. Проводячи урок або виховні заходи, учитель повинен бути спостережливим до внутрішніх станів, настроїв і прагнень дітей. Психологічна спостережливість необхідна вчителю, щоб своєчасно помітити індивідуальні особливості роботи своїх учнів, орієнтуватися в їх розумовій діяльності й належно реагувати на помічені особливості.

По-друге, важливою здібністю вчителя у формуванні позитивних мотивів учіння молодших школярів є здатність передавати знання іншим. Знання бувають складні й, щоб довести їх до свідомості дитини, не спрощуючи і не знижуючи їх наукової цінності, треба вміти так адаптувати їх до рівня розвитку дитини, щоб вона зрозуміла і засвоїла даний матеріал. Учителеві мало володіти знаннями, він повинен впливати на учня, переконувати його, спрямовувати його думки, почуття, волю у відповідності з освітніми завданнями [9]. Здатність учителя яскраво уявляти предмети, історичні події, про які він розповідає учням, використовувати сучасні технології навчання допоможе йому викликати у дітей адекватні образи і яскраві почуття.

По-третє, учитель має налагодити з учнями духовний контакт з метою виховання в них бажаних якостей та розвитку важливих компетентностей. Ця сторона педагогічних здібностей у своїй основі має характерну особливість людини, яку називають емпатією, що виявляється в здатності співчувати та співпереживати іншим, відчувати внутрішній стан та допомагати їм. Однією зі сторін цієї здібності є вміння ставити себе на місце учня, переживати навчально-виховні ситуації так, як їх переживає дитина. Справжній педагог відчуває, скільки треба і можна говорити з учнем, переконувати його, що підкреслити в розмові з ним, коли зробити паузу або припинити розмову. Він відчуває силу і міру свого слова, погляду, зауваження, оцінки поведінки учня. Ця здібність робить вчителя впливовим, засвідчує володіння ним педагогічним тактом [7].

У педагогічній діяльності значною мірою активізуються почуття і воля педагога. Почуття вчителя є важливим засобом виховання дітей. Здатність вчителя разом з дітьми переживати допитливість, здивування від незвичайного в знаннях, радість від успіхів і сум від невдач є важливою здібністю вчителя. Почуття вчителя стають позитивною силою тоді, коли він володіє ними, вміє виражати як позитивні, так і негативні почуття.

По-четверте, для учителя початкових класів, який дбає про формування в учнів позитивної мотивації, важливо володіти організаційними здібностями. Вони виявляються в підготовці до уроку і його проведенні, в організації позаурочної роботи з дітьми. Виховна робота з молодшими школярами повинна

бути організована так, щоб викликати у дітей ініціативу і прагнення виконати запропоноване завдання [2].

Успіх навчання і виховання дітей також залежить від рівня педагогічної майстерності вчителя. Особливість праці вчителя, полягає в тому, що він має справу не з мертвим матеріалом, а з живою істотою – дитиною, яка безперервно розвивається і змінюється, тому повинні удосконалюватися й виховні та навчальні методи та прийоми, які педагог використовує у своїй діяльності [8].

Формування основ професійної майстерності майбутніх педагогів має стати одним із завдань у процесі їх підготовки в умовах ЗВО. На думку дослідників [1; 3; 6], така робота має проходити, з одного боку в контексті вивчення й упровадження кращого європейського досвіду. З другого боку, зустрічаємо позитивний досвід підготовки студентів до різних аспектів професійної діяльності, представлений у науково-методичному дискурсі [4; 5; 10; 12].

Отже, вчитель та його професійна діяльність можуть як стимулювати дитину, так і відбити охоту вчитися. Для того, щоб процес навчання для молодшого школяра був цікавим, привабливим, учитель повинен створити умови для формування в учнів повноцінної мотивації, а саме:

- використання на уроці інноваційних технологій навчання, особистісно-орієнтованого підходу до організації освітнього процесу;
- підтримка прагнення дитини до саморозвитку і самовдосконалення;
- формування допитливості та пізнавального інтересу;
- збагачення мислення інтелектуальними почуттями;
- стимулювання появи емоційного задоволення від процесу навчання;
- використання різних способів педагогічної підтримки, володіння педагогічним тактом;
- виховання почуття обов'язку, відповідального ставлення до навчальної роботи;
- установа по-справжньому гуманних стосунків з учнями, повага особистості дитини тощо.

Список використаних джерел

1. Василюк А. Проблеми аналізу освітніх реформ / А. Василюк // Вища школа. – 2009. – № 9. – С. 76–82.
2. Воронова Н. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності молодших школярів / Н. Воронова // Початкова школа. – 2007. – №3. – С. 5-6.
3. Демченко О.П. Підготовка майбутніх творчих педагогів обдарованих дітей у контексті євроінтеграції / О.П. Демченко // Молодий вчений. – 2019. – № 5.2 (69.2), травень. – С. 47-52.
4. Кіт Г.Г. Творчий характер дослідницької діяльності учасників педагогічного процесу / Г.Г.Кіт // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія : Педагогіка і психологія. – Випуск 34. – Вінниця, 2011. – С. 320-325.
5. Лазаренко Н. І. Зміст, структура і основні напрямки діяльності наукової лабораторії педагогічної майстерності викладача вищої школи / Н.І.Лазаренко // Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці: зб. Матеріалів III регіональної наук.-практ. конфер. – Т. 15. – С. 24-26.
6. Лазаренко Н.І. Професійна підготовка вчителів у педагогічних університетах України в умовах євроінтеграції : монографія / Наталія Іванівна Лазаренко. – Вінниця : ТОВ «Друк», 2019. – 389 с.
7. Любчак Л.В. Формування в майбутніх учителів готовності до активного слухання в процесі педагогічної взаємодії з молодшими школярами / Л.В. Любчак, Г.М. Казаручик // Молодий вчений. – № 5.2 (69.2) травень 2019 – Херсон, 2019. – С. 56-60.
8. Любчак Л.В. Педагогічний такт як форма реалізації педагогічної моралі в діяльності вчителя початкових класів / Л.В.Любчак // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті сучасних освітніх парадигм : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів факультету

- дошкільної, початкової освіти та мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 5-6 квітня 2017 р.) / за ред. О. А. Голук ; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультету дошкільної, початкової освіти та мистецтв. – Вінниця: ТОВ “Меркьюрі-Поділля”, 2017. – Вип. 6. – С.18-21.
9. Iryna Lapshyna, Lyudmila Lyubchak. Using the Technology of Collective Game Communication in the Process of Forming the Diamonological Competency of Primary School Pupils // Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. School Pedagogy. Preschool Pedagogy. May 24th -25th, 2019. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies. 2019. P. 267-279.
 10. Олійник Н. Впровадження активних методів викладання в освітній процес / Н. Олійник, О. Григорович // Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Кам’янець-Подільський. – 2020. – С. 47-55.
 11. Психологічний словник / під ред. В. І. Войтка. – К.: Вища школа, 1982. – 342.
 12. Стахова І.А. Творчий підхід до організації природничо-наукової підготовки майбутніх учителів початкової школи / І.А.Стахова // Молодий вчений. – 2018. – №5(2). – С.127-131.

РОЗВИТОК ДИТИНИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ПРАЦІ В ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОМУ РАКУРСІ

Микитюк Галина, кандидат психологічних наук, доцент

Коломийський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Україна)

Стахова Олена, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

DEVELOPMENT OF A CHILD OF PRIMARY SCHOOL AGE BY MEANS OF WORK IN HISTORICAL AND PEDAGOGICAL PERSPECTIVE

Halyna Mykytyuk, Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor

Kolomyia Educational and Scientific Institute of Higher Education Institutions

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine)

Olena Stakhova, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Розкрито роль праці в розвитку дитини молодшого шкільного віку, звернено до проблеми трудового виховання як важливої складової всебічного розвитку особистості в працях класиків педагогіки.

Ключові слова: праця, трудове виховання, розвиток особистості, дитина молодшого шкільного віку.

Abstract. The role of work in the development of a child of primary school age, addressing the problem of labor education as an important component of comprehensive personal development in the works of the classics of pedagogy.

Key words: listening, labor education, personality development, young school age child.

Праця є одним із найважливіших засобів розвитку особистості. Трудове виховання сприяє не лише формуванню в дітей важливих знань про працю, її види, роль праці у житті людини, первинних трудових умінь і навичок, а й необхідних для позиціонування себе в соціумі якостей, духовному збагаченню особистості. Праця є соціально важливою як для нормотипових дітей, так і для осіб з особливими потребами. Виховання працею допомагає дитині, зокрема